

Auditcomité van de Federale Overheid

Activiteitenverslag 2011-2012

Voorwoord van de Voorzitter

Ter gelegenheid van het derde activiteitenverslag van het Auditcomité van de Federale Overheid wil ik eerst en vooral de leden van het Comité bedanken voor hun inspanningen om bij te dragen tot het goede beheer van de federale overheid. Dit verslag bewijst dat.

Het Comité moet jammer genoeg vaststellen dat het nog steeds niet op een normale wijze zijn opdracht kan vervullen waarmee het Auditcomité belast is door het KB van 17 augustus 2007 tot oprichting van dit Comité. Deze opdracht bestaat erin de regering en elke minister op de hoogte te brengen van de stand van zaken m.b.t. de internecontrolesystemen die de bescherming van het patrimonium, de beheersing van activiteiten en specifiek de performantie en conformiteit van deze activiteiten moeten verzekeren, alsook de betrouwbaarheid van de informatie ter ondersteuning van het beslissingsproces van de overheid. Het Auditcomité zou deze opdracht moeten vervullen op basis van auditactiviteiten waarvan het ook moet nagaan of ze onafhankelijk zijn en getuigen van professionalisme. Maar bij gebrek aan deze formeel, volgens het KB van 17 augustus 2007 betreffende de interne auditactiviteiten ingestelde activiteiten, die aldus beantwoorden aan de auditnormen die zijn vastgelegd door het (internationaal) Instituut van Interne Auditoren, beschikt het Comité niet over de essentiële grondslag om zijn functie uit te oefenen.

De procedure betreffende de organisatie van de interne auditactiviteiten, waarin het KB van 17 augustus 2007 betreffende het Auditcomité voorziet, werd correct opgestart: de leidinggevende ambtenaren hebben hun voorstel ingediend en het Auditcomité heeft op 24 juni 2011 zijn aanbevelingen aan de aftredende regering gegeven. Het Comité heeft ze op 7 december 2011 herhaald bij de installatie van de nieuwe regering. Die nieuwe regering alsook elke minister moeten gevolg, dat ze het meest passend vinden, aan de aanbevelingen geven. Het KB voorziet in een termijn van drie maanden voor deze beslissingen van de ministers. Het Comité stelt vast dat deze termijn ruimschoots overschreden wordt. Het is bijzonder spijtig dat de interne auditactiviteiten, die model zouden moeten staan voor een goed beheer, de betreffende regels niet kunnen naleven, terwijl die regels wel wettelijk zijn vastgelegd bij koninklijke besluiten.

Bij het Comité zijn op dit ogenblik twee vacante betrekkingen naar aanleiding van het vertrek van mevrouw Isabelle Verschueren en de heer Serge Wibaut. Ik wens hen hierbij allebei te bedanken voor hun bijdrage aan de activiteiten van het Comité. Ze zouden binnen de door het KB vastgelegde termijn van vier maanden moeten worden vervangen, dat wil zeggen tegen eind juni 2012. Door het niet naleven van deze termijn wordt de situatie er erger op.

De federale overheidsdiensten dienen meer dan ooit in een moeilijke begrotingscontext in beheersinstrumenten van de activiteiten te voorzien die degelijk geëvalueerd worden door interne auditactiviteiten die op hun beurt door een onafhankelijk Auditcomité worden gecontroleerd. De internecontrolesystemen en interne auditactiviteiten die er de sleutel van vormen, zijn immers een belangrijk instrument om verspilling, fouten, fraude en andere incidenten te bestrijden. U kunt erop rekenen dat de motivatie van dit Comité en zijn leden bij zijn werkzaamheden en het verspreiden van deze boodschap enkel en alleen wordt ingegeven door hun verantwoordelijkheidszin als goede burger.

Michel J. De Samblanx

Voorzitter van het Auditcomité van de Federale Overheid

Dit verslag werd opgemaakt in uitvoering van artikel 13, §1 van het koninklijk besluit tot oprichting van het Auditcomité van de Federale Overheid (ACFO). Het is het derde activiteitenverslag van het ACFO sinds zijn officiële oprichting op 2 april 2010 en heeft betrekking op de periode van 1 augustus 2011 tot 31 juli 2012.

1. Samenstelling van het Auditcomité van de Federale Overheid

Artikel 3 van het koninklijk besluit van 17 augustus 2007 tot oprichting van het Auditcomité van de Federale Overheid bepaalt dat het Auditcomité is samengesteld uit zeven onafhankelijke deskundigen die zijn aangesteld voor zes jaar bij een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit. Ingevolge de beslissing van de Ministerraad van 12 februari 2010 werden zeven leden aangesteld.

Op dit ogenblik zijn er twee mandaten vacant: dat van Isabelle Verschuere (F) sinds 16 februari 2012 en dat van Serge Wibaut (F) sinds 21 april 2012. De procedure voor de aanstelling van twee nieuwe leden loopt bij de Kanselarij van de Eerste Minister.

Momenteel worden er dus slechts vijf mandaten bekleed:

- Michel J. De Samblanx (N), Voorzitter
- Luc Keuleneer (N), Vice-voorzitter
- Philippe Decre (F)
- Peter Meersschaut (N)
- Annemie Roefs (N)

De korpschef van de Inspectie van Financiën neemt van rechtswege deel aan de vergaderingen, met raadgevende stem en zonder stemrecht.

Het Auditcomité van de Federale Overheid is gevestigd op de Kanselarij van de Eerste Minister. De vergaderingen van het Comité vinden plaats in de Wetstraat 16.

2. Het secretariaat

Op dit ogenblik bestaat het secretariaat van het ACFO uit 4 personen die door de FOD Kanselarij van de Eerste Minister ter beschikking worden gesteld, zoals bepaald in artikel 9, § 2 van het KB van 17 augustus 2007:

- Ludo Waterschoot, directeur van de Stafdienst B&B van de Kanselarij van de Eerste Minister, die de verbinding tussen het Comité en de diensten van de Kanselarij verzekert;
- Françoise Brancart, adviseur op de Kanselarij van de Eerste Minister, sinds 1 september 2010 bij het ACFO aangesteld;
- Svetlana Kocharnaia, Informaticus – Projectleider, gedetacheerd van de FOD Financiën en sinds 1 januari 2011 als expert ter beschikking gesteld van het ACFO;
- Jean-Marie Mottoul, adviseur-generaal van Financiën, gedetacheerd van de FOD Financiën en sinds 1 januari 2011 als expert ter beschikking gesteld van het ACFO.

Sinds 1 januari 2011 beschikt het secretariaat aldus over 2,5 FTE.

3. Toepassingsgebied

Ter herinnering: de koninklijke besluiten van 17 augustus 2007 betreffende de interne controle, de interne audit en het ACFO zijn van toepassing op de volgende instellingen en overheidsdiensten:

- De federale overheidsdiensten (FOD's), de programmatorische federale overheidsdiensten (POD's) en de diensten die afhangen van de FOD's en POD's:
 - 1) FOD Kanselarij van de Eerste Minister;
 - 2) FOD Personeel & Organisatie;
 - 3) FOD Budget & Beheerscontrole;
 - 4) FEDICT (FOD Informatie- en Communicatietechnologie);
 - 5) FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking;
 - 6) FOD Binnenlandse Zaken;
 - 7) FOD Financiën;
 - 8) FOD Mobiliteit en Vervoer;
 - 9) FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg;
 - 10) FOD Sociale Zekerheid;
 - 11) FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;
 - 12) FOD Justitie,
 - 13) FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie;
 - 14) POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie;
 - 15) POD Duurzame Ontwikkeling,
 - 16) POD Wetenschapsbeleid;
- het Ministerie van Defensie;
- het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV);
- het Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers (FEDASIL);
- de Pensioendienst voor de overheidssector (PDOS);
- het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG);
- de Regie der Gebouwen.

4. Vergaderingen en activiteiten (situatie van 1 augustus 2011 tot 31 juli 2012)

In de periode van 1 augustus 2011 tot 31 juli 2012 is het Auditcomité 10 keer samengekomen, namelijk op 8 september, 13 oktober, 10 november, 13 december, 12 januari, 16 februari, 22 maart, 3 mei, 22 en 28 juni.

4.1. Invoering van de interne auditactiviteiten.

(artikelen 20 en 21 van het KB van 17 augustus 2007 tot oprichting van het ACFO):

Overeenkomstig de artikelen 20 en 21 van het KB betreffende het ACFO heeft het Auditcomité zijn visie op de toekomstige organisatie van de interne auditactiviteiten bij de federale overheid en het model dat de voorkeur wegdraagt, gedefinieerd. Deze visie is opgenomen in het verslag "Aanbevelingen van het Auditcomité over de organisatie van de auditactiviteiten bij de federale overheid". Daarin beveelt het ACFO aan om een centrale interne auditdienst op te richten (optie van een gemeenschappelijke dienst voor alle overheidsdiensten) als de formule die het meeste garantie biedt op efficiëntie en onafhankelijkheid en die de budgettaire kosten m.b.t. de auditactiviteiten beperkt.

Dit verslag, dat vergezeld ging van een ontwerpnota aan de Ministerraad, werd op 24 juni 2011 aan de Eerste Minister overgemaakt en op 22 augustus 2011 aan alle leden van de regering in lopende zaken, die meenden dat ze binnen de gegeven periode geen beslissing konden nemen over de organisatie van de interne auditactiviteiten bij de federale overheid.

Intussen hebben sommige ministers per brief hun standpunt meegedeeld over de organisatie van de interne auditactiviteiten voor hun diensten.

Bij de installatie van de nieuwe regering heeft het Auditcomité dit dossier opnieuw aan de nieuwe regeringsleden overgemaakt: op 7 december aan de Eerste Minister, op 8 december aan de vice-eersteministers, de minister van Begroting en de staatssecretaris voor Ambtenarenzaken. Over dit verslag vonden ook gesprekken plaats

- op 5 januari met de staatssecretaris voor Ambtenarenzaken,
- op 6 januari met de kabinetschef van de Eerste Minister,
- op 19 januari met de minister van Begroting,
- op 13 februari met een adviseur van het kabinet van de vice-eersteminister, minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid,
- op 20 maart met de directrice van de beleidscel van de Eerste Minister,
- op 18 april met een adviseur van het kabinet van de Eerste Minister.

De regering en de ministers worden momenteel verzocht een beslissing te nemen over de organisatiemodaliteiten van de interne auditactiviteiten in de overheidsdiensten waarvoor zij bevoegd zijn, en dit binnen een regelgevende termijn van drie maanden nadat de aanbevelingen van het ACFO zijn overgemaakt.

4.2. Algemeen overzicht van de situatie van de internecontrolesystemen (artikel 13 van het KB van 17 augustus 2007 tot oprichting van het ACFO):

Op basis van de evaluatie van de jaarverslagen over de interne controle, die de leidinggevenden vóór 15 februari 2012 aan het ACFO moesten overmaken krachtens artikel 7 van het KB van 17 augustus 2007 betreffende de interne controle, heeft het Auditcomité enerzijds voor de Ministerraad een algemeen verslag opgemaakt over de stand van zaken van de internecontrolesystemen bij de overheden, en anderzijds voor elke minister een verslag over de situatie van de dienst of diensten waarvoor hij of zij bevoegd is. Deze verslagen bevatten de verworven resultaten en aanbevelingen om de internecontrolesystemen te verbeteren. Ook het verloop van de interne auditactiviteiten wordt er beschreven, alsook de bekomen resultaten, het gebruik van de toegekende middelen voor de interne auditactiviteiten en de samenwerkingsmodaliteiten tussen de interne auditoren en het management. Deze verslagen werden vóór 31 juli 2012 ingediend krachtens artikel 13 van het KB van 17 augustus 2007 betreffende het ACFO.

Intussen heeft het ACFO op 28 juni de leidinggevenden ontmoet tijdens een vergadering waarop algemene feedback werd gegeven over de verslagen artikel 7 betreffende de interne controle in 2011.

4.3. Opvolging van de interne auditactiviteiten

Ter herinnering: bij gebrek aan formeel, volgens de voorschriften van het KB van 17 augustus 2007 betreffende de interne auditactiviteiten opgerichte auditdiensten heeft het ACFO op 5 april 2011 een coördinatiecomité opgericht. Dat Comité biedt de verantwoordelijken van de huidige auditdiensten de kans elkaar te ontmoeten en goede praktijken uit te wisselen. Dit Coördinatiecomité is samengesteld uit vertegenwoordigers van de 11 bestaande interne auditdiensten van de 22 betreffende entiteiten en is tijdelijk. De bedoeling van dit comité is voor een betere communicatie te zorgen tussen enerzijds de personen die momenteel belast zijn met audit en anderzijds deze personen en het Auditcomité. De vergaderingen van het comité worden geleid door het secretariaat.

In de periode van 1 augustus 2011 tot 31 juli 2012 is het Coördinatiecomité samengekomen op 13 september, 14 oktober, 8 november, 6 december, 10 januari, 7 februari, 6 en 27 maart, 8 mei en 5 juni.

Tijdens deze vergaderingen kon van gedachten worden gewisseld over:

- de drie koninklijke besluiten van 17 augustus 2007 (interne controle, interne audit en ACFO), de moeilijkheden bij de toepassing van deze KB's en voorstellen van oplossingen;
- de rubrieken die in het jaarverslag en het jaarlijks interneauditplan moeten worden opgenomen;
- de ervaringen inzake risicoanalyse om het jaarplan op te maken;
- wat de interne auditoren al dan niet kunnen doen in het kader van hun auditactiviteiten, maar ook als adviseurs;
- de rol, de functiebeschrijving en het competentieprofiel van de auditoren die vereist zijn in een auditdienst.

De huidige auditdiensten hadden de mogelijkheid om het ACFO tegen 31 januari 2012 hun jaarlijkse auditplannen over te maken. In deze overgangperiode, waarin het ACFO de auditplannen niet formeel kan goedkeuren, heeft het Comité aan elke auditdienst aanbevelingen over de auditplannen overgemaakt.

4.4. Invoering van een referentiekader

- Tijdens zijn vergadering van 16 februari heeft het ACFO de criteria m.b.t. de onafhankelijkheid van zijn leden vastgelegd en goedgekeurd.
- Tijdens zijn vergadering van 22 juni heeft het ACFO in een algemene nota diverse aspecten verduidelijkt omtrent de toepassing van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur, de interneauditverslagen, alle documenten en voorbereidende nota's die als basis hebben gediend voor een auditverslag en het hergebruik ervan. Om zijn nota op te stellen, heeft het ACFO advies gevraagd aan de Commissie voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten. Deze adviezen werden op 11 januari en 23 februari 2012 overgemaakt.
- Het ACFO heeft in samenwerking met de dienst "Management support", FOD Budget en Beheerscontrole, de stand van zaken opgemaakt m.b.t. de richtlijnen voor het opstellen van de verslagen art. 7 die de leidinggevenden elk jaar tegen 15 februari aan het ACFO moeten overmaken. Deze richtlijnen werden op 1 december 2011 aan de leidinggevenden overgemaakt en hebben op vraag van het ACFO het voorwerp uitgemaakt van een advies van de Inspectie van Financiën op 5 maart 2012.
- In het kader van de toekomstige contacten en relaties met het Rekenhof hebben de voorzitter van het ACFO en een delegatie op 5 december de eerste voorzitter en de voorzitter van het Rekenhof ontmoet.
- Om zijn regels omtrent de werking en de samenwerking met zijn partners vast te stellen, heeft het ACFO de opstelling van zijn charter en huishoudelijk reglement voortgezet.

4.5. Tijdens deze vergaderingen heeft het ACFO ook de volgende instanties uitgenodigd

- **Op 8 september de algemeen directeur en de adviseur belast met management support, FOD Budget en Beheerscontrole**, in het kader van de invoering van een internecontrolesysteem in de administraties.
- **Op 16 februari de secretaris van de werkgroep interne audit in de instellingen van openbaar nut van de sociale zekerheid**. De secretaris heeft een stand van zaken gegeven

over de werkzaamheden m.b.t. de invoering van de interne audit in de instellingen van openbaar nut.

- **Op 3 mei de voorzitter van de FOD Budget en Beheerscontrole en twee vertegenwoordigers van de Management Support**, die de praktische gids hebben voorgesteld die ze hebben opgesteld om de diensten te helpen bij het invoeren van een internecontrolesysteem.
- **Op 3 mei de secretaris van de Commissie voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten** in het kader van de bespreking over de openbaarheid van de auditverslagen en de voorbereidende documenten.

4.6. Deelname aan externe vergaderingen

- **Op 24 oktober 2011** heeft de voorzitter een synthese van het werk van het ACFO voorgelegd aan de Inspectie van Financiën tijdens hun algemene vergadering in Sankt Vith.
- **Op 14 december 2011** hebben de voorzitter, twee leden en het secretariaat in het Paleis der Academiën deelgenomen aan een studiedag die door het Instituut voor de Overheid werd georganiseerd: “Professionele identiteiten van de publieke auditfunctie – Ervaringen en strategische opties”.
- **Op 21 juni 2012** heeft het secretariaat van het ACFO België vertegenwoordigd op een vergadering die georganiseerd werd door de interne auditdienst van de diensten van de Europese Commissie en tot doel had het nut te bespreken van de oprichting van een netwerk van verantwoordelijken voor interne auditactiviteiten in de overheidssector van de verschillende lidstaten. 22 van hen waren aanwezig op deze vergadering. Tijdens de vergadering konden de voornaamste uitdagingen worden geïdentificeerd waarmee de interne auditfunctie te maken heeft, alsook de behoeften. Er kon ook een algemeen beeld worden gevormd over de organisatie van de interne auditactiviteiten in de lidstaten en bij de diensten van de Europese Commissie. Dit netwerk zou kunnen bijdragen aan de uitwisseling van goede praktijken, de ontwikkeling van standaarden en gemeenschappelijke opleidingen en zou ondersteuning kunnen bieden voor een ethiek in de functie.

4.7. Creatie van websites:

Het ACFO heeft met de hulp van de ICT-dienst van de Kanselarij van de Eerste Minister **een beveiligde website** ontwikkeld. Deze site is een handig werkmiddel dat de dagelijkse communicatie tussen het ACFO en zijn secretariaat bevordert.

Om transparantieredenen is het ACFO op dit ogenblik met de hulp van de dienst Externe Communicatie van de Kanselarij van de Eerste Minister een **publieke website** in vier talen met informatie over de werking en de activiteiten van het ACFO aan het ontwikkelen.